

Sykepleien

FAGUTVIKLING

Førsteårsstudenter beskriver OSKE-eksamen som lærerik og relevant – men svært krevende

Mange følte seg godt forberedt til OSKE og beskrev eksamensformen som faglig nyttig. Likevel rapporterte de om høyt stressnivå, og hver tredje student strøk.

Marko Stojiljkovic

Universitetslektor

Fakultet for helsevitenskap, Oslomet – storbyuniversitetet

Katrin Lindeflaten

Førstelektor

Institutt for sykepleie og helsefremmende arbeid, Oslomet – storbyuniversitetet

Elisabeth Hessevaagbakke

Førsteamanuensis

Oslomet – storbyuniversitetet

Daniela Lillekroken

Førsteamanuensis

Oslomet – storbyuniversitetet

Evaluerings

Simulering

Eksamen

Sykepleien 2025;113(101580):e-101580

DOI: [10.4220/Sykepleiens.2025.101580](https://doi.org/10.4220/Sykepleiens.2025.101580)

Hovedbudskap

Objektiv strukturert klinisk eksamen (OSKE) ble for første gang brukt som avsluttende vurderingsform i første studieår på bachelorutdanningen ved Oslomet – storbyuniversitetet i vårsemesteret 2025. Studentene opplever eksamen som faglig relevant og lærerik, men også stressende. De etterlyser mer støtte før, under og etter gjennomføringen, samt tydeligere og mer strukturert informasjon om eksamensformen.

I de siste tiårene har objektiv strukturert klinisk eksamen (OSKE) blitt brukt i sykepleierutdanninger internasjonalt som en strukturert metode å vurdere studentenes kliniske kompetanse på (1, 2).

En nyere systematisk oversikt viser at OSKE oppfattes som mer valid og reliabel enn tradisjonelle kliniske eksamener, fordi den reduserer forskjeller mellom kandidater og bidrar til en mer rettferdig vurdering (3).

Også i Norge er OSKE tatt i bruk ved enkelte sykepleierutdanninger (4). Så langt vi kjenner til, er det ingen norske utdanninger som har innført OSKE allerede i første studieår, og det finnes heller ingen nasjonale studier som har undersøkt dette.

Det er derfor behov for å utforske hvordan førsteårsstudenter opplever OSKE som vurderingsform. En internasjonal oversikt viser at sykepleierstudenter oppfatter OSKE som både verdifull og svært krevende. Dette understreker hvor viktig det er å inkludere studentenes erfaringer i videre utvikling av eksamensformen (5).

Oslomet innfører OSKE i første studieår

Siden våren 2023 har OSKE blitt innført ved kompletterende utdanning ved Oslomet – storbyuniversitetet. Dette er et studieprogram for sykepleiere utdannet utenfor EU/EØS som må gjennomføre programmet for å få norsk autorisasjon.

Våren 2025 ble OSKE for første gang brukt som avsluttende eksamen i praksisemnet Sykepleiens grunnlag 2 for førsteårsstudenter. Innføringen følger en internasjonal trend der flere utdanningsinstitusjoner tar i bruk OSKE tidlig i studieløpet for å styrke sammenhengen mellom teori og praksis (2, 6).

«Innføringen følger en internasjonal trend der flere utdanningsinstitusjoner tar i bruk OSKE tidlig i studieløpet.»

Dette markerer en ny og innovativ utvikling i norsk sykepleierutdanning, der praksisnære og strukturerte ferdighetstester introduseres allerede i første studieår. Tiltaket er også i tråd med de nasjonale retningslinjene for sykepleierutdanning (RETHOS) (7), som legger vekt på tidlig integrasjon av kliniske ferdigheter og helhetlig kompetanse gjennom hele utdanningsløpet.

Studenter gjennomførte OSKE etter grundige forberedelser

Sykepleiens grunnlag 2 er et vårsemesteremne på 15 studiepoeng. Vurderingen består av to deler: praksisvurdering (del 1) og OSKE (del 2), som har erstattet en individuell skoleeksamen. Begge deler må være bestått for å få emnet godkjent og studiepoeng.

På campus Pilestredet gjennomførte rundt 260 studenter fra AB-klassene OSKE i mars og omtrent like mange fra CD-klassene i juni. I tillegg avla rundt 190 studenter fra campus Kjeller eksamen i juni.

Som forarbeid deltok emnelederne på kurs om OSKE i England. Deretter ble det etablert en ekspertgruppe med både sykepleiere fra klinikken og utdanningen. Gruppen utarbeidet

stasjoner og vurderingskriterier. Etter en pilotgjennomføring ble OSKE implementert.

OSKE gir realistisk bilde av kliniske ferdigheter

OSKE ved Oslomet består av en teoridel med flervalgsspørsmål og tre stasjoner med simulering av praktiske ferdigheter, som for eksempel sterilt intermitterende kateterisering (SIK), måling av vitale tegn og personlig hygiene. På noen stasjoner møter studentene treningsdokker, mens på andre møter de markører.

I tillegg til tekniske ferdigheter vurderes studentene i den praktiske delen på kommunikasjon, etiske refleksjoner og overholdelse av hygieniske prinsipper.

Flere studier viser at studentene opplever OSKE som både faglig nyttig, men også stressende (6, 8). Samtidig peker forskningen på at vurderingsformen gir et realistisk bilde av de ferdighetene som kreves i klinisk praksis (4).

I AKSJON: OSKE består av en teoridel og tre stasjoner med simulering av praktiske ferdigheter, som for eksempel sterilt intermitterende kateterisering, måling av vitale tegn og personlig hygiene. På denne stasjonen trener student William Tam Lam på markør Benjamin Klubben, mens artikkelforfatter Marko Stojiljkovic vurderer prestasjonen. *Foto: Hani Abdulkadir*

Kunnskap og ferdigheter settes på prøve under tidspress

OSKE representerer en pedagogisk og organisatorisk endring. Metoden krever at studentene integrerer teoretisk kunnskap med praktiske ferdigheter (2).

Empiriske studier har vist at studentenes prestasjoner i OSKE i stor grad avhenger av denne integrasjonen, noe som gjør eksamensformen godt egnet til å vurdere klinisk kompetanse på en realistisk måte (2, 6).

For studentene innebærer OSKE en kompleks vurderingssituasjon. De må bruke faglig kunnskap og praktiske ferdigheter under tidspress, samtidig som de håndterer stress.

For fagmiljøet, både i utdanningen og i klinikken, gir OSKE verdifull innsikt i studentenes læringsutbytte og effekten av ferdighetstrening tidlig i studieløpet.

Evalueringen kartlegger studentenes opplevelser

I denne fagartikkelen presenteres funn fra emneevalueringen der sykepleierstudentene i AB-klassene besvarte et anonymt spørreskjema om hvordan de opplevde OSKE. Hensikten med evalueringen var å kartlegge studentenes opplevelse av forberedthet, mestring og stress, samt i hvilken grad de oppfatter OSKE som en relevant og rettferdig vurderingsform.

Resultater fra en nylig gjennomført review (5) understreker hvor viktig det er å inkludere studentperspektivet ved utvikling og innføring av nye vurderingsformer som OSKE.

«Hensikten med evalueringen var å kartlegge studentenes opplevelse av forberedthet, mestring og stress.»

Den digitale emneevalueringen ble sendt til studentene (n = 260) som deltok i OSKE-eksamen i mars 2025. Totalt svarte 134 studenter, noe som gir en svarprosent på 56.

Spørsmålene var formulert som påstander og dekket temaene forberedelse, læringsutbytte, opplevd relevans og stress. Studentene vurderte påstandene på en femdelt Likert-skala. I tillegg fikk de to åpne spørsmål: ett om hva de opplevde som positivt med OSKE, og ett om hva de mente kunne forbedres.

Frivillig deltakelse skaper mulig skjevhet i utvalget

Ettersom deltakelse var frivillig, kan det ha oppstått en selvseleksjonseffekt, der studenter med sterke meninger er overrepresentert. Undersøkelsen ble gjennomført kort tid etter eksamen, noe som kan ha forsterket emosjonelle reaksjoner som stress fremfor mer nyanserte refleksjoner rundt læringsutbytte.

Svarene på de åpne spørsmålene er analysert med enkel tematisk analyse for å identifisere gjennomgående opplevelser. Analysen gir derfor kun et overordnet innblikk i studentenes erfaringer. Likevel gir resultatene verdifull innsikt i hvordan studentene opplevde OSKE.

Vi arbeider nå videre med et manuskript basert på fokusgruppeintervjuer med studenter fra både AB- og CD-klassene. Dette manuskriptet vil gi en dypere forståelse av hvordan OSKE oppleves, og hvordan vurderingsformen kan forbedres. Kunnskapen kan bidra til en felles faglig utvikling av OSKE som summativ vurderingsform i norsk sykepleierutdanning.

Studentene opplever OSKE som relevant og lærerik

En student skrev: «Jeg følte at jeg fikk vist hva jeg kan, ikke bare det jeg kan skrive om.»

De fleste studentene følte seg godt forberedt til OSKE (83 prosent), og mange opplevde eksamensformen som relevant for yrket (73 prosent). Dette samsvarer med tidligere forskning, som viser at OSKE bidrar til å integrere teori og praksis, samt styrker studentenes ferdigheter og profesjonsforståelse (1, 2, 9).

Bdair (9) fremhever at studentene verdsetter OSKE nettopp fordi den gir mulighet til å vise praktiske ferdigheter i en realistisk og kontrollert setting. Samtidig viser forskningen at tid til øving, tilgang til realistisk utstyr og klare forventninger er avgjørende for å oppleve seg godt forberedt (5).

«Førsteårsstudentene opplevde OSKE som lærerik, relevant og meningsfull – men også krevende og preget av stress.»

Resultatene fra emneevalueringen for AB-klassene viser at førsteårsstudentene i stor grad opplevde OSKE som lærerik, relevant og meningsfull – men også krevende og preget av stress. Disse funnene samsvarer med resultater fra en rekke tidligere studier (1–4, 6, 8, 9).

At hele 71 prosent av studentene vurderte OSKE som relevant, støtter Bdairs (9) funn om at vurderingsformen styrker sammenhengen mellom teori og praksis på en strukturert måte. I tillegg gir OSKEs struktur og logiske oppbygging studentene mulighet til å reflektere over egen læring og til å demonstrere ferdigheter innenfor en standardisert ramme (3).

STRESSENDE: Student Jakob Backer-Tellnes demonstrerer sine praktiske ferdigheter under OSKE-eksamen, mens artikkelforfatter Marko Stojiljkovic vurderer gjennomføringen. I bakgrunnen ligger markør Benjamin Klubben. Mange studenter kalte eksamen både lærerik og krevende. *Foto: Hani Abdulkadir*

Stress svekker både forberedelse og prestasjon

En student rapporterte: «Jeg ble så stresset at jeg glemte det jeg hadde øvd på.»

Hele 86 prosent av studentene rapporterte et høyt stressnivå i forbindelse med OSKE. Resultatene samsvarer med flere studier (6, 10, 11) som viser at OSKE ofte oppleves som emosjonelt krevende, særlig blant førsteårsstudenter som får tydelige emosjonelle og fysiologiske stressreaksjoner under eksamen.

En del studenter opplevde at angst og stress svekket evnen til å prestere. Angst går igjen som et funn i mange studier og viser at mens et visst nivå av stress kan være læringsfremmende (5), vil for høyt stress svekke både forberedelse og prestasjon (5). Stress kan altså virke både motiverende og hemmende, avhengig av hvordan studentene opplever å mestre situasjonen (1).

Samlet sett peker dette på et komplekst samspill mellom emosjonelle reaksjoner, opplevd mestring og faktisk prestasjon i møte med OSKE. Derfor anbefales det å legge til rette for stressmestringstiltak i forkant av eksamen (8).

En tredjedel av studentene besto ikke eksamen

Flere studier har undersøkt ulike tiltak for å redusere stressnivå hos studenter, blant annet musikkterapi. Effekten av musikkterapi ser imidlertid ut til å være begrenset (12–14).

Kassabry (15) anbefaler i stedet økt eksponering gjennom simulering og repetisjon for å redusere angst og styrke mestring. Et aktuelt tiltak kan være å tilby studentene en prøve-OSKE før den faktiske eksamen, så langt det lar seg gjøre rent praktisk.

«Det er mulig at det høye stressnivået, som mange rapporterte, påvirket både mestringsopplevelsen og eksamensresultatet.»

Når det gjelder opplevelse av mestring etter OSKE, rapporterte 47 prosent av studentene at de opplevde «svært god» eller «veldig god» mestring. Samtidig oppga 35 prosent at de opplevde mestring i «liten grad» eller «ikke i det hele tatt». Resten (28 prosent) plasserte seg midt på skalaen og opplevde «noe mestring».

Funnene viser at omtrent halvparten av studentene kjente på sterk mestring etter gjennomføringen, mens en betydelig andel erfarte begrenset mestring.

Resultatene kan sees i lys av at rundt en tredjedel av studentene ikke besto eksamen. Dette reiser spørsmål om hvordan opplevelsen av mestring henger sammen med faktisk prestasjon. Det er også mulig at det høye stressnivået, som mange rapporterte, påvirket både mestringsopplevelsen og eksamensresultatet.

Studenter etterlyser tydeligere informasjon

En student konkluderte: «Vi fikk ikke nok informasjon om hvordan vurderingen ville foregå.»

Over halvparten av studentene (60 prosent) opplevde informasjonen de fikk i forkant av OSKE, som tydelig. Til tross for at både tematikken og eksamensformen ble gjennomgått i forelesninger, simuleringsøkter og informasjonsmøter, viser resultatene at det fortsatt er behov for mer detaljert og presis informasjon for å styrke studentenes trygghet og forståelse.

Flere studenter uttrykte usikkerhet knyttet til vurderingskriteriene, noe som kan ha påvirket både forberedelsene og opplevelsen av eksamen.

Tidligere studier (5, 17–19) viser at manglende innsikt i vurderingsgrunnlaget kan svekke læringsutbyttet og skape usikkerhet. De understreker samtidig at tydelig informasjon og en strukturert gjennomføring er avgjørende for en positiv studentopplevelse.

Dette peker på viktigheten av kontinuerlig forbedring av informasjonsformidlingen, særlig når det gjelder komplekse vurderingsformer som OSKE.

Flere opplevde vurderingen som urettferdig

«Jeg følte at noen sensorer var strengere enn andre, noe som gjorde det urettferdig.»

Totalt 43 prosent av studentene opplevde vurderingen som rettferdig, mens 22 prosent vurderte den som «noe rettferdig». Dette samsvarer med funn fra Solà-Pola og medarbeidere (17), som understreker betydningen av konsistens i vurderingen og en trygg eksamensatmosfære.

Sochocka og medarbeidere (11) viser også at støttende eksamenspersonell er avgjørende for at studentene skal føle seg trygge under OSKE.

«Noen studenter uttrykte usikkerhet knyttet til vurderingskriteriene, og enkelte opplevde vurderingen som urettferdig.»

Samtidig uttrykte noen studenter usikkerhet knyttet til vurderingskriteriene, og enkelte opplevde vurderingen som urettferdig, særlig på grunn av oppfattet variasjon i praksis blant sensorene.

Litteraturen peker tydelig på at standardisering av prosedyrer og grundig opplæring av sensorer er avgjørende for å sikre rettferdighet og tillit til vurderingsformen (17, 19). På bakgrunn av dette anbefales det at fremtidige OSKE-gjennomføringer inkluderer mer omfattende felles opplæring og kalibrering av både veiledere og sensorer.

Helhetlig planlegging sikrer kvaliteten på OSKE

Å innføre OSKE allerede i første studieår gir studentene en verdifull mulighet til tidlig trening i kliniske ferdigheter innenfor en realistisk og strukturert ramme. Dette stiller høye krav til støtte og forberedelser for at læringsutbyttet skal bli best mulig.

En helhetlig planlegging av OSKE bør derfor ikke bare vektlegge den tekniske gjennomføringen, men også emosjonell støtte, tydelig struktur og rettferdig vurdering (12, 15, 19).

FAKTA

For å styrke kvaliteten på studentenes opplevelse av OSKE anbefales:

- Tydelig og helhetlig informasjon i forkant av eksamen.
- Tiltak som kan redusere stress.
- Systematisk opplæring og kalibrering av sensorer.
- Etablering av en trygg og støttende eksamensatmosfære.

OSKE har potensial til å videreutvikles som vurderingsform og gir samtidig viktig innsikt i hvordan førsteårsstudenters behov og erfaringer bør tas med i videre implementering. Vurderingsformen bør ikke bare brukes til å måle ferdigheter, men også til å fremme klinisk

dømmekraft og helhetlig kompetanse. Dette krever gode rammer, tydelige retningslinjer og systematisk evaluering av gjennomføringen (5).

Forfatterne oppgir ingen interessekonflikter.

KONSENTRERT: Våren 2025 gjennomførte Oslomet – storbyuniversitetet for første gang OSKE som avsluttende eksamen i første studieår på bachelor i sykepleie. Her leser student Mats Fredrik Nordby Thorbjørnsen eksamensoppgaven. *Foto: Hani Abdulkadir*

1. Emebigwine DLA, Linda NSB, Martin P. Objective structured clinical examination: Do first-year nursing students perceive it to be stressful? *Curationis*. 2023;46(1):e1–e7. DOI: [10.4102/curationis.v46i1.2339](https://doi.org/10.4102/curationis.v46i1.2339)
2. Ha EH, Lim E. The effect of objective structured clinical examinations for nursing students. *BMC Nurs*. 2023;18(6):e0286787. DOI: [10.1371/journal.pone.0286787](https://doi.org/10.1371/journal.pone.0286787)
3. Vincent SC, Arulappan J, Amirtharaj A, Matua GA, Al Hashmi I. Objective structured clinical examination vs traditional clinical examination to evaluate students' clinical competence: A systematic review of nursing faculty and students' perceptions and experiences. *Nurse Educ Today*. 2022;108:105170. DOI: [10.1016/j.nedt.2021.105170](https://doi.org/10.1016/j.nedt.2021.105170)
4. Grave Meyer C, Alpers L-M. Sykepleierstudentene opplever OSKE-eksamen som lærerik og rettferdig. *Sykepleien*. 2025;113(99482):e-99482. DOI: [10.4220/Sykepleiens.2025.99482](https://doi.org/10.4220/Sykepleiens.2025.99482)
5. Johnston ANB, Weeks B, Shuker MA, Coyne E, Niall H, Mitchell M, et al. Nursing students' perceptions of the objective structured clinical examination: An integrative review.

Clin Simul Nurs. 2017;13(3):127–42. DOI: [10.1016/j.ecns.2016.11.002](https://doi.org/10.1016/j.ecns.2016.11.002)

6. Alamri S, Al Hashmi I, Shruba K, Jamaan S, Alrahbi Z, Al Kaabi T. Nursing students' perception and attitude toward objective structured clinical examination in Oman. Sultan Qaboos Univ Med J. 2022;22(3):343–50. DOI: [10.18295/squmj.2.2022.012](https://doi.org/10.18295/squmj.2.2022.012)
7. Forskrift om nasjonal retningslinje for sykepleierutdanning. FOR-2025-07-04-1477 [hentet 7. september 2025]. Tilgjengelig fra: <https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2025-07-04-1477>
8. Mojarab S, Bazrafkan L, Jaber A. The effect of a stress and anxiety coping program on objective structured clinical examination performance among nursing students in Shiraz, Iran. BMC Med Educ. 2020;20(1):301. DOI: [10.1186/s12909-020-02228-9](https://doi.org/10.1186/s12909-020-02228-9)
9. Bdair IA. Evaluation of nursing students' perspectives toward objective structured clinical examination. Afr J Nurs Midwifery. 2021;23(2):1–14. DOI: [10.25159/2520-5293/9792](https://doi.org/10.25159/2520-5293/9792)
10. Sánchez-Conde P, Clemente-Suárez VJ. Autonomic stress response of nurse students in an objective structured clinical examination (OSCE). Sustainability. 2021;13(11):5803. DOI: [10.3390/su13115803](https://doi.org/10.3390/su13115803)
11. Sochocka L, Niechwiadowicz-Czapka T, Wojtal M, Przestrzelska M, Kiersnowska I, Szwamel K, et al. Objective structured clinical examination in fundamentals of nursing and obstetric care as method of verification and assessing the degree of achievement of learning outcomes. Pielęgniarstwo XXI w. 2021;20(3):190–6. DOI: [10.2478/pielxxiw-2021-0026](https://doi.org/10.2478/pielxxiw-2021-0026)
12. Eyüboğlu G, Baykara ZG, Çalışkan N, Eyikara E, Doğan N, Aydoğan S, et al. Effect of music therapy on nursing students' first objective structured clinical exams, anxiety levels and vital signs: A randomized controlled study. Nurse Educ Today. 2021;97:104687. DOI: [10.1016/j.nedt.2020.104687](https://doi.org/10.1016/j.nedt.2020.104687)
13. Labrague LJ. Umbrella review: Stress levels, sources of stress, and coping mechanisms among student nurses. Nurs Rep. 2024;14(1):362–75. DOI: [10.3390/nursrep14010028](https://doi.org/10.3390/nursrep14010028)
14. Ergin E, İsmailoğlu EG, Özdemir B, Gündoğdu Ö, Yücel ŞÇ. Effects of music on anxiety and comfort levels of nursing students during their first simulation experience: a randomized controlled study. Altern Ther Health Med. 2025;31(5):25–31.
15. Kassabry MF. Evaluation of simulation using objective structured clinical examination (OSCE) among undergraduate nursing students: A systematic review. Int J Afr Nurs Sci. 2023;18:100553. DOI: [10.1016/j.ijans.2023.100553](https://doi.org/10.1016/j.ijans.2023.100553)
16. Sengul T, Semerci R, Güney S, Çataldaş SK. Objective structured clinical examination perception scale (OSCEPS) for health sciences students: A psychometric evaluation study. Nurs Health Sci. 2024;26(4):e13188. DOI: [10.1111/nhs.13188](https://doi.org/10.1111/nhs.13188)

17. Solà-Pola M, Morin-Fraile V, Fabrellas-Padrés N, Raurell-Torreda M, Guanter-Peris L, Guix-Comellas E, et al. The usefulness and acceptance of the OSCE in nursing schools. *Nurse Educ Pract.* 2020;43:102736. DOI: [10.1016/j.nepr.2020.102736](https://doi.org/10.1016/j.nepr.2020.102736)
18. Taylor I, Bing-Jonsson PC, Johansen E, Levy-Malmberg R, Fagerström L. The objective structured clinical examination in evolving nurse practitioner education: A study of students' and examiners' experiences. *Nurse Educ Pract.* 2019;37:115–23. DOI: [10.1016/j.nepr.2019.04.001](https://doi.org/10.1016/j.nepr.2019.04.001)
19. Kelly MA, Mitchell ML, Henderson A, Jeffrey CA, Groves M, Nulty DD, Glover P, Knight S. OSCE best practice guidelines – applicability for nursing simulations. *Adv Simul (Lond).* 2016;1:10. DOI: [10.1186/s41077-016-0014-1](https://doi.org/10.1186/s41077-016-0014-1)